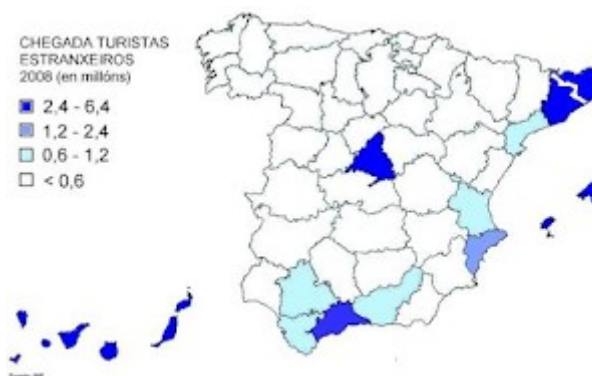

1- Práctica das ABAU sobre as infraestruturas de transporte

2- Práctica das ABAU. Xeografía humana. Sector turístico

3- Práctica das ABAU sobre as áreas turísticas de España

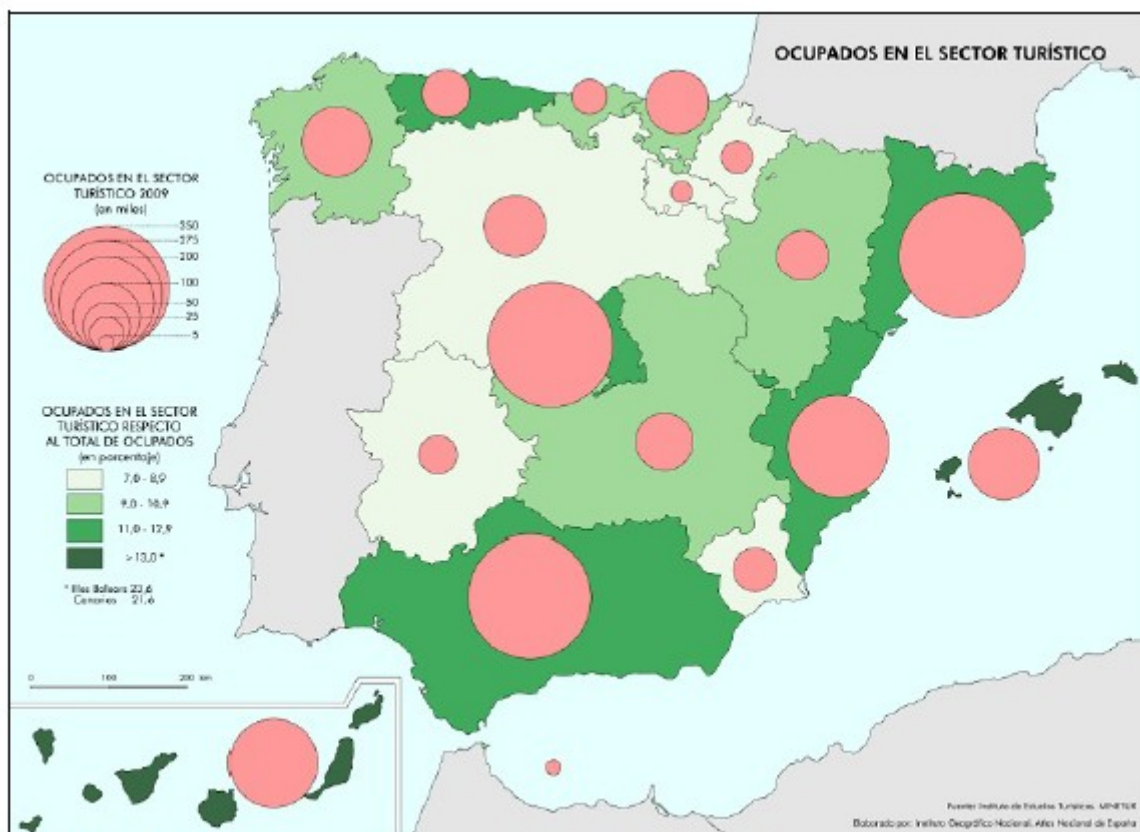

Figura 1. Fonte: IGN

1-Práctica das ABAU sobre as infraestruturas de transporte

Tendo en conta o documento, conteste (puntuación máxima de 4 puntos):

a) Nomee seis comunidades autónomas polas que pasa o AVE segundo o documento(1 punto).

b) Comente o documento atendendo ás seguintes cuestións:

· Identifique a figura e enumere as características da rede de transporte por estrada (1 punto).

· Cite as zonas con menor densidade de autoestradas e autovías, e argumente os factores que motivan dita situación (1 punto).

· Indique as consecuencias económicas e medioambientais que producen os medios de transporte representados no litoral mediterráneo (1 punto).

a) Nomee seis comunidades autónomas polas que pasa o AVE segundo o documento (1 punto).

O AVE, no mapa, atravesa as comunidades autónomas de Madrid, Andalucía, Castela-León, Castela-A Mancha, Aragón e Cataluña.

b) Comente o documento atendendo ás seguintes cuestións:

*** Identifique a figura e enumere as características da rede de transporte por estrada (1 punto).**

A figura é un mapa temático con división provincial no que os símbolos representan elementos do transporte en España (estradas, ferrocarrís, portos e aeroportos); tamén representa rutas de transporte entre as cidades norteafricanas (Ceuta e Melilla) e a península ibérica. Ten unha escala gráfica adxunta.

A rede de transporte por estrada constitúe unha peza básica do conxunto do sistema de transportes. Pon en comunicación a totalidade dos núcleos de poboación do país, ao tempo que resulta

imprescindible para acceder ao resto de infraestruturas de transportes (estacións de ferrocarril, aeroportos e portos).

É unha rede claramente xerarquizada, na que a rede de estradas de grande capacidade está constituída por autoestradas e autovías; ten un carácter radial -herdado da rede de estradas borbónicas implantadas no século XVIII-. Cando na década de 1960 se modernizou a rede de estradas para adaptala ao tráfico de vehículos e de camións e ao desenvolvemento económico, consolidouse o modelo radial. Non obstante, nos últimos anos privilexiáronse as rutas transversais: Cantábrico, Ruta da Prata, Somport-Valencia. As decisións políticas -como a redacción do PEIT- teñen moito que ver ao respecto.

O resultado final é unha rede de estradas en forma de rede de malla, que conecta mellor as diversas rexións de España entre si e proporciona maior accesibilidade a países da contorna, especificamente Portugal e Francia. Se ben é certo que boa parte das provincias occidentais, limítrofes con Portugal, viven aínda de costas á fronteira, en parte por dificultades do relevo, e en grande medida polo abandono demográfico destas áreas.

*** Cite as zonas con menor densidade de autoestradas e autovías, e argumente os factores que motivan dita situación (1 punto).**

Os principais corredores de tráfico correspóndense coas áreas de maior densidade urbana, industrial e turística: o corredor mediterráneo, o cantábrico, o eixe do Ebro, a costa galega e as estradas próximas a

Madrid. A maior desenvolvemento económico, maior relevancia do transporte. Por contra, as áreas rurais interiores do Estado, as de menor industrialización e núcleos de poboación máis pequenos permanecen relativamente lonxe das vías de alta capacidade (autoestradas e autovías). O interior galego, parte de Castela e León, Extremadura, Huesca e Teruel son exemplos destas áreas nas que o baixo desenvolvemento económico ou unha forte tendencia ao despoboamento xustifican a distancia dos grandes corredores de transporte.

*** Indique as consecuencias económicas e medioambientais que producen os medios de transporte**

representados no litoral mediterráneo (1 punto).

A maior densificación da rede de transportes no Mediterráneo coincide co incremento das actividades industriais e turísticas nesta área ao longo do período posterior ao desarrollismo. A nivel económico prodúcese unha concentración de actividades de todo tipo (agrícola, industrial e turística) no eixo mediterráneo, que, á beira do eixo do val do Ebro, constitúe o espazo de desenvolvemento principal da economía española. A concentración de infraestruturas provoca unha presión significativa sobre os espazos naturais, que se ven reducidos á par que se reducen algúns terreos agrícolas ben feraces -o que obriga a cavar zonas de pendente máis afastadas da costa-. A concentración de portos produce tamén

un impacto sobre o deterioro da calidade das augas dun mar pechado como o Mediterráneo, xa de por si

afectado no conxunto por unha alta concentración demográfica e industrial.

2-Práctica das ABAU. Xeografía humana. Sector turístico

2.- Atendendo aos documentos, conteste (puntuación máxima de 4 puntos):

a) Observe a figura 1 e identifique as dez provincias peninsulares que recibiron 600.000 o mais turistas estranxeiros (1 punto).

b) Comente os documentos seguindo estas cuestións:

- Analice os tipos de documentos nas figuras 1 e 2 (1 punto).

- Comente a figura 2 analizando a súa posible localización, os elementos e as características deste espazo relacionándoas co tipo de actividade dominante (1 punto).

- Analice distintas repercusións da actividade económica dominante nesta paisaxe (1 punto).

Respostas:

a) Observe a figura 1 e identifique as dez provincias peninsulares que recibiron 600.000 o mais turistas

estranxeiros (1 punto).

Gerona (Girona), Barcelona, Tarragona, Madrid, Valencia, Alicante (Alacant), Granada, Málaga, Cádiz, Sevilla.

b) Comente os documentos seguindo estas cuestións:

- Analice os tipos de documentos nas figuras 1 e 2 (1 punto).

A figura 1 é un mapa administrativo de España, de coropletas, cunha división provincial, sobre a que se marca unha lenda de cores que amosan distintos intervalos de número de turistas estranxeiros recibidos por provincia a partir da información subministrada polo INE (Instituto Nacional de Estadística). A figura 2 amosa unha fotografía panorámica dunha paisaxe litoral humanizada; nun primeiro termo, un outeiro, en segundo plano unha aglomeración urbana a carón dunha praia -con edificios moi elevados- e ao fondo unha liña de montañas que descende cara a un cabo.

- Comente a figura 2 analizando a súa posible localización, os elementos e as características deste espazo relacionándoas co tipo de actividade dominante (1 punto).

Amosase un modelo de paisaxe turística (que corresponde á cidade de Benidorm, no litoral alacantino). Nesta paisaxe aprécianse unha serie de recursos naturais que favorecen o turismo: praias longas e areosas que se combinan co clima mediterráneo -caracterizado por veráns secos e calorosos; o tipo de clima pode deducirse da escasa vexetación que existe na montaña do fondo e da cuberta vexetal de piñeiros que observamos no primeiro plano. Este espazo turístico caracterízase por unha abundante oferta hoteleira e extrahoteleira (apartamentos, cámpings), que dispón de boa accesibilidade por estrada e vía aérea, dada a súa proximidade aos aeroportos.

Este tipo de paisaxe turística presenta –como podemos observar na imaxe- elevadas densidades e un elevado número de todo tipo de aloxamentos situados ao longo da liña de costa ou nas súas proximidades, diminuindo con rapidez

cara ao interior. Benidorm, ao igual que outras cidades do litoral mediterráneo, optaron por potenciar a construción en altura para facer rendible ao máximo este tipo de turismo (baseado en moitas ocasións en importantes operacións inmobiliarias).

Este modelo turístico presenta todo tipo de actividades (hoteis, restaurantes, comercios, axencias de viaxes...) que teñen os turistas como clientes. Para iso precisa dispor de boas accesibilidades por estrada e vía aérea (proximidade

a aeroporto). Estamos, polo tanto, diante do modelo máis extendido de oferta turística en España, o modelo de sol e praia, cunha abundante oferta dirixida a unha clientela masiva, de nivel medio, e moi concentrada nos meses de verán polo que enfróntase dende hai tempo a problemas de saturación, deterioración do medio ambiente e á competencia doutros destinos similares e máis baratos.

- Analice distintas repercusións da actividade económica dominante nesta paisaxe (1 punto).

As repercusións deste modelo turístico son variadas:

Demográficas: cunha alta concentración de poboación en tempada turística alta no verán, tanto pola afluencia de visitantes como de empregados nos servizos turísticos. Esta afluencia de visitantes pode provocar saturación e deterioro das infraestruturas, perda de calidade e problemas medioambientais. A estacionalidade deste lugar, sen embargo, é menor que a doutros lugares da costa, pois tanto o turismo de Semana Santa e pontes como a afluencia de turismo de terceira idade español e estranxeiro contribúen a alixear un pouco a devandita estacionalidade.

Económicas: creación dunha serie de empregos no sector turístico -que non obstante, están sometidos á estacionalidade da demanda- e na construción.

Tamén é unha actividade afectada por certa inestabilidade asociada á evolución da economía internacional: aumenta en períodos de crecemento económico, pero a chegada de turistas vese

freada en fases de crise ou en momentos de inseguridade internacional.

Ordenación do territorio: nos espazos próximos tamén se implantan actividades en relación co turismo, como amosa a canteira aberta na montaña; os espazos agrarios e rurais da contorna pasaron a ser terreo urbanizable para todo tipo de aloxamentos ou infraestruturas turísticas, co conseguinte cambio de uso e valor do solo.

Medioambientais: a creación de bloques de hoteis e apartamentos á beira da liña de praia ten alterado profundamente a visión tradicional deste antigo porto pesqueiro. O incremento da actividade tamén provoca un consumo notable de recursos escasos -como a auga potable- e xera tamén importantes volumes de residuos sólidos urbanos (RSU), e diversos tipos de contaminación.

3-Práctica das ABAU sobre as áreas turísticas de España

Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima de 5 puntos):

- a) Indique o nome das cinco Comunidades Autónomas coa menor porcentaxe de ocupados no sector turístico. (1 punto).
- b) Identifique a figura 1 e describa a información representada na mesma (1 punto).
- c) Analice os diferentes tipos de turismo por áreas xeográficas (1,5 puntos).
- d) Indique a incidencia económica do sector turístico en España e en Galicia (1,5 puntos).

Atendendo aos documentos, conteste (puntuación máxima de 5 puntos):

a) Indique o nome das cinco Comunidades Autónomas coa menor porcentaxe de ocupados no sector turístico (1 punto).

1. Estremadura
2. Castela e León
3. A Ríoxa
4. Navarra
5. Murcia

b) Identifique a figura 1 e describa a información representada na mesma (1 punto).

A figura 1 é un mapa temático con dúas variables representadas. Mediante coropletas represéntase a porcentaxe de ocupados no sector turístico respecto ao total da ocupación en cada Comunidade Autónoma. Con símbolos proporcionais o número absoluto de ocupados en cada Comunidade Autónoma (en milleiros).

c) Analice os diferentes tipos de turismo por áreas xeográficas (1,5 puntos).

O turismo en España concéntrase en determinadas áreas, con factores de atracción ben distintos:

1. A área de costa, que inclúe tanto o litoral mediterráneo (Costa do Sol, Costa Cálida, Costa Branca) e algunhas zonas do Atlántico (Costa da Luz, Costa Verde...). O noso Estado conta con excelentes praias e son as CCAA da área mediterránea (Cataluña, Valencia, Baleares e Andalucía) as que teñen maior oferta.
2. Outro tipo de turismo é o turismo histórico-cultural, concentrado en comunidades con riquezas específicas en lugares declarados patrimonio da humanidade: Granada e Córdoba no interior andaluz, Toledo en Castela-A Mancha, Segovia en Castela-León, Santiago de Compostela en Galicia. Trátase de cidades de tamaño mediano que ofrecen importantes atractivos nas súas zonas históricas.
3. Áreas de turismo preferentemente invernal, concentradas en distintos sistemas montañosos, con exemplos nos Pireneos e no Sistema Penibético.
4. Áreas de turismo rural, explotando a natureza e a diversidade paisaxística para múltiples actividades de sendeirismo, achega á cultura tradicional e coñecemento dos espazos naturais preservados.

d) Indique a incidencia económica do sector turístico en España e Galicia (1,5 puntos).

As repercusións económicas do sector turístico en España e Galicia inclúen:

- A creación dunha serie de empregos no sector turístico -que non obstante, están sometidos á estacionalidade da demanda- e na construción.
- Unha certa inestabilidade asociada á evolución da economía internacional: aumenta en períodos de crecemento económico, pero a chegada de turistas vese freada en fases de crise ou en momentos de inseguridade internacional.
- Trátase dunha actividade moi importante para o emprego e o PIB español e galego, debido ao efecto multiplicador na economía. De aí as políticas de desenvolvemento e fomento do turismo por parte das institucións. Ademais, os ingresos por turismo serven para equilibrar a balanza de pagamentos do Estado.
- No caso galego a maior parte do turismo procede do territorio español. Debido á extensión da costa e á riqueza do patrimonio artístico cultural, Galicia tamén ofrece varios tipos de turismo (de sol e praia, cultural, rural, termal...). Hai que destacar a importancia do Camiño de Santiago.
- Pola contra, a concentración territorial da oferta turística pode causar problemas de índole económico como a especulación co solo, os altos prezos das vivendas, os custos dos servizos dimensionados para fortes incrementos de poboación en certos períodos (infraestruturas, tratamento de residuos, sanidade, subministros...), así como a presión sobre o espazo rural que pode fomentar o abandono das actividades agrarias.

VOCABULARIO:

Economía somerxida

é o volume total de diñeiro negro que circula nun país, é dicir, o conxunto de actividades económicas non declaradas ás autoridades fiscais ou monetarias e que escapan ás estatísticas oficiais e ao pago dos correspondentes tributos. Tamén podemos denominala como economía informal.

Ecoturismo

é unha modalidade recente de turismo enfocado ao goce da natureza, en territorios pouco transformados pola acción do ser humano, centrándose en educar ao visitante na procura de preservar o equilibrio do medio ambiente. Compaxina a actividade turística cun conxunto de principios éticos centrados nun impacto ambiental mínimo e o uso consciente dos recursos naturais. Aparece moi vencellado a unha oferta de lecer relacionado coa Rede de Parques Nacionais de España e os Espazos Naturais Protexidos polas Comunidades Autónomas.

Franquía

é un sistema polo que unha empresa de recoñecido prestixio cede a outra os dereitos de explotación dos seus produtos a cambio dun pagamento por beneficiarse da imaxe de marca, ademais de aceptar unhas condicións determinadas para o desenvolvemento da súa actividade que implica o despregue duns estándares de calidade na prestación do servizo.

Taxas aeroportuarias

conxunto de pagos que realizan os viaxeiros e as mercadorías do transporte aéreo polo uso das instalacións e os servizos dos aeroportos.

T